

למה מספרים שירח מלא משגע אנשים?

קוטונה

קוטונה היקרה,

האמונה הזו, כאילו הירח אחראי לטירופים הפרטיים שלנו, עתיקה מאוד. "מוכה ירח" הוא כיר נוי למשוגע. המלה האנגלית "לונאטיק", שהוראתה "משוגע", מגיעה מהשורש "לוונה", שמה הרשמי של הלבנה, וכך גם השם "לונה פארק", שהוא מין גן שע' שועים מטורף. עם השנים, ניסו להרביק לעניין הזה הסברים מדעיים שונים ומ' שונים, אך אף לא אחד מניח את הדעת.

ההסבר הנפוץ גורס שאם הירח גורם לגאות ושפל באוקיינוס, קל וחומר שהוא משפיע על גופנו, העשוי בעיקר ממים. אך עוצמת הגאות היא כזו דווקא משום שהאוקיינוס ענקי. ככל שמקווה המים קטן יותר כך גם קטנה הגאות בו. מבחינה פיזיקלית, השפעת כבידת הירח על גאות הנוולים בנוסף וניחה לחלוטין לעומת השפעת הכבידה הקטנה אך הקרובה יותר של אדם שנמצא איתך בחדר. חוקרים אחרים מקשרים את מופע הירח למחזור החודשי של האשה, שהש' עתו על מצבי רוח ידועה ומוכרת. אך גם זו טעות. לא נתגלה שום קשר בין מופע

יש מי שהצביעו על מחזורי הגאות והשפל וטענו שאם הירח משפיע כך על החומר שהוא יכול להשפיע לנו על הגוף, שרובו עשוי מים. ויש מי שהצביעו על כך שמופע הירח קשור למחזור החודשי של האשה. כל אלה טעויות

הירח לווסת. לבעלי חיים שונים מחזורי וסט שונים, והרמיון בין האשה לירח מקרי לגמרי. למעשה, המחזור הנשי הממוצע קצר יותר ממחזור הירח, והוא משתנה באופן מהותי בין אשה לרעיתה. האמת היא שבזמן הירח המלא אין שום עלייה סטטיסטית בהתפרצויות שיגעון, פשע או אלימות. יש לנו שפע של נתונים מבתי חולים ותחנות משטרה, והרבה אני שים ברקו את זה ועבורנו. הירח פשוט לא בניהור לדעה הרווחת, כלבים לא מייללים אל הירח המלא. בריוק כמו זאי בים, הם מייללים כלפי מעלה כדי שיש מעו אותם היטב בכל הסביבה. הם עושים זאת בלי קשר לירח, אף שהתאורה שהירח מספק נותנת להם תמריץ להישאר ערים ופעילים, בריוק כמו לנו. וזה גם, כנראה, בימינו שופעי פנסי הרחוב קשה להבין

למה אנשים עשו כזה עניין מופע הירח, אך בעבר הלא כל כך רחוק ההבדל בין ירח מלא לירח חסר היה ההבדל בין תאורה שאפשר לקרוא בה ספר לתאורה שאפשר לשבור בה באופן מהותי בין אשה לרעיתה. האמת היא שבזמן הירח המלא אין שום עלייה סטטיסטית בהתפרצויות שיגעון, פשע או אלימות. יש לנו שפע של נתונים מבתי חולים ותחנות משטרה, והרבה אני שים ברקו את זה ועבורנו. הירח פשוט לא בניהור לדעה הרווחת, כלבים לא מייללים אל הירח המלא. בריוק כמו זאי בים, הם מייללים כלפי מעלה כדי שיש מעו אותם היטב בכל הסביבה. הם עושים זאת בלי קשר לירח, אף שהתאורה שהירח מספק נותנת להם תמריץ להישאר ערים ופעילים, בריוק כמו לנו. וזה גם, כנראה, בימינו שופעי פנסי הרחוב קשה להבין

ירח מלא לא רק נותן הרבה אור, הוא גם נותן אותו בריוק בזמן. ירח מלא נמצא בריוק מהצד ההפוך לשמש (ביחס לכדור הארץ), וזה אומר שהוא זורח בריוק כשהש' מש שוקעת ושוקע בריוק כשהשמש זורחת. הוא מאיר כל הלילה. וזה כל הסיפור. לכן כל כך הרבה חגים נקבעו דווקא ללילות ירח מלא, ולכן ירח מלא מקושר לכל מיני סגנים של בלגנים. ולכן זה גם כל כך לא רלבנטי כיום.

שאלות לבלדד השוחי: askbildad@callist.co.il

האם האנושות עולה כיתה?

ד"ר מפורט לחיזוי העתיד מפתיע באופטימיות שלו

שנת 1798 פרסם הכומר תומאס מלתוס את תחזית השבר המפורסמת שלו. הוא הסביר שהאוכלוסייה בעולם גדלה מהר מיכולתו של כדור הארץ להזינה, וזהו עתיד של מלחמות, רעב, מחלות והת' פוצצות אוכלוסין אפוקליפטית. הנבואה לא התממשה, הודות להתפתחות הטכני לוגיה ואולי כי מלתוס פשוט טעה. אבל נבואות זעם, שתמיד נשמעות מפוכחות יותר מנבואות נחמה, נשארו פופולריות. היום, למשל, הן עוסקות בעיקר בשינויי אקלים הרסניים, שאישי לא באמת יודע אם האהרות מפניהן הן צלצול השכמה אחרון או נבואת מלתוס של דורנו.

18 מ'28 מהמדדים ב"ד"ר מצב העתיד" הם במגמה חיובית: יש עלייה מתמדת בשיעור יודעי הקרוא וכתוב, במספר הרופאים לנפש, בשיעור משתמשי האינטרנט ובשיעור הנשים בפרלמנטים, וירידה ברעב ואפילו במספר הטיילים הגרעיניים

ומי בעצם יכול לדעת אם אין כל המעריבות החברתיות ואסונות הטבע עולמנו מתקדם לעתיד טוב יותר או שמא הוא הולך ומידרדר? לאחר חורבן הבית הנבואה ניתנה לטובים, אבל חולשת הני בואה אינה פוטרת אותו מהדרישה להבין את עצמנו לעשור הקרוב. היא אינה פו' טרת אותו מהדרישה לבחון את התהליך שעובר על העולם ולהעריך אם, בסך הכל, העולם צועד בכיוון טוב שיש לעודד או בכיוון רע שיש להתאמץ לשנות.

מפעם לפעם אנו זוכים להציץ באוסף נתונים שמתאר את הכיוון שבו העולם צועד. וההצצה הערכנית מגלה נתונים מעוררי אופטימיות לגבי העשור הקרוב. הנתונים מגיעים מדו"ח "פרויקט המילניום" (millennium-project.org), גוף מחקר בינלאומי שמורכב מעשרות מוסדות מחקר וממומן בידי אונסק"ו, ממשלת ארצות הברית, הבנק העול' מי ועשרות מדינות ותאגידים. הדו"ח, "The State of the Future 2011", מתאר את מצבו של העולם כיום לפי 28 מדדים, ועל כל אחד מהם אומר אם הוא במגמת שיפור או הידרדרות. והשורה התחתונה הפתיחה אפילו אופטימסטיים כפייתיים כמוני.

18 מ'28 המדדים הגלובליים מצב האנושות משתפר. בארבעה מדדים המני מה אינה ברורה, ורק בשישה מדדים המצב מחריף. את המדדים האלה איגרו אנשי פרויקט המילניום למדד המאוחד "אינד' קס מצב העתיד", שאמור לנבא את השי' נוי במצב האנושות בעשור הקרוב. ונכון להיום, ואף על פי שהפסימיות המדי היה פופולרי יותר, גרף העתיד שלנו מטפס.

מה במדדים עצמם? "המתגרנים" כוללים את רמת האבטלה, שעלתה בשני העשורים החולפים ומאימת על השקט החברתי במדינות, אך שמצפים כי כת תתחיל לרדת. איוראות יש גם בנוגע לשיעור האנשים שחיים תחת משטר דמוקרטי. שיעורם כיום עולה, אבל אין ביטוח שהמגמה תימשך. באופן דומה לא ברור מה יקרה עם מצב הייעור בכדור הארץ, ועם השימוש באנרגיה חלופית.

אבל דיווחי המדדים האופטימיים מקלים על החששות: יש עלייה מתמדת בשיעור האנשים שיש להם גישה למים זורמים ונקיים, בשיעור יודעי הקרוא וכתוב, בשיעור הילדים שלומדים בבתי ספר, במספר הרופאים לנפש, בשיעור משתמשי האינטרנט באוכלוסייה וב' תוחלת החיים. כולם בקו שיפור מרשים ועקבי זה שלושה עשורים.

שיעור הנשים החברות בפרלמנטים, מרד שמייצג את מידת השוויון בחלו' קת הכוח, נמצא בצמיחה מתמדת. הרעב, תמותת התינוקות וקצב ההתפשטות של האיידס נמצאים בירידה, ואפילו מספר ראשי הנפץ הגרעיניים המבצעים בעו' לם הולך ומצטמק. לעומת אלה, שיעורי התקציבים של מדינות וחברות שמופנים למחקר ופיתוח ממריאים.

יש עוד הרבה מה לתקן. הזיהום הסבי' בתי ובזווה המשאבים גדלים, האטמוספ' רה מתחממת, מספר הפליטים וההרוגים בפעולות טרור עולה, השחיתות בקרב פוליטיקאים מתרחבת וההשתתפות הפו' ליהיום, ואף על פי שהפסימיות המדי היה מצטמקת. אבל זו רשימת הבעיות, וייתכן שהמצב כרגע עדיף על מצב הפוך.

אילו נתוני פרויקט המילניום שימשו כתעודה לסיום שנת הלימודים שמוענקת לאנושות לקראת תחילת השנה הבאה, התעודה הזאת היתה מספיקה כדי להעלות את עצמנו כיתה. עדיין כיתה טיפולית, אבל בהחלט ראויה לשנת לימודים חדשה מבורכת.

חוב' רפאלי הוא ראש מרכז שגיא ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה
sheizaf.rafaeli.net

מה הלאה

אחי רז
עדכונים מהשטח

איילת ברוש

1 עתיד: המדינה הצפה של פיטר תיל

פיטר תיל הוא איש של מחוות גרנדיוזיות. הזום, שעמד מאחורי פייפאל ויהיה אחד המשקיעים הראשונים בפייסבוק, ממשיך לקדם את יוזמתו להקמת מדינה עצמאית במים הבינלאומיים, שבה יוכל סוף סוף להגשים את עקרונות החתירה לאושר האישי שעומדים בבסיס תורתה של אילתו איין ראנד. מגזין "Details" מראיי את תיל ושופני לחזון, וסוקר בהרחבה את ההתפתחויות.

<http://is.gd/Ff2nA9>

2 לאיפד: המגזין האישי של AOL

זה לא סוד שגם הנהגת AOL הנוכחית מאמינה בתוכן מהסוג הישן. כעת היא משיקה מגזין לאיפד שנאמן לחזון, ומתאים את תכניו לגולש בפרסונליזציה ומילות מפתח. גם אם המגזין "Editions" לא הדפוך את עולם העיתונות על ראשו, יש בו כמה רעיונות עיצוביים מעניינים, ובסך הכל מדובר בחווית קריאה נעימה ובחנים.

<http://is.gd/y2H1DR>

3 לכיס: מצלמה מקצועית זעירה

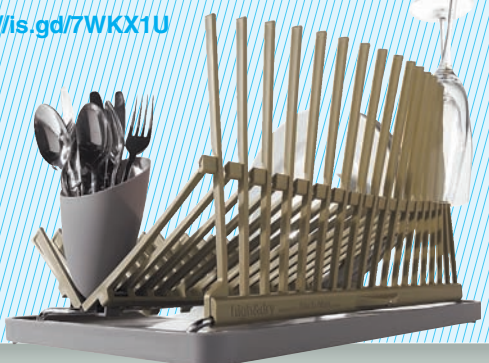
פנטאקס משיקה את מה שלטענתה היא המצלמה הקטנה בעולם עם עדשה מתחלפת. הרחוב של Pentax Q הוא 10 ס"מ וגובהה 6 ס"מ בסך הכל - שזה כמו האיפון שלכם פחות או יותר, רק עם סט עדשות איכותיות וחיישן של 12.3 מגה" פיקסל. 800 דולר באתר היצרן.

<http://is.gd/ToM1rv>

4 למטבח: חייבש כלים מסעיר

חייבש הכלים הזה מזכיר יותר מהכל נחם יפה של צלעות לאחר שנשאב מתנו הבשר עד תום. אבל גם אם דימויים מעולם הבשר הם לא כוס הרה שלכם, אתם חייבים להסכים שמדובר במתקן אסתטי לאכלה, והאופן שבו המתקן לסכום משתלב בו הופך אותו גם לשימוש וחסכוני במקום. 49 דולר, לא כולל משלוח.

<http://is.gd/7WKKXU>

5 לשיווק גרילה אלבום

המונח "שיווק גרילה" כבר התיישן ונחפץ לעוד אחת ממילות הבאז השיווקיות שאתם שומעים בישיבות גדולות מדי. ובכל זאת, פנינים בחנום לא חסרות. הספר החדש "Guerrilla Advertising 2" - השם לבדו מעיד שהמושג קפץ את הכריש - מאגד 60 קמפיילים מהשנים האחרונות, כולל חזיר מתנפח שנדחס בין שני בניינים במנהטן כדי לפרסם חוט דנטלי. 25 ליש"ט, לחובבי הדיאנר.

<http://is.gd/9kkWkX>

למשפחה: בלדר התמונות

PicPlum הוא שירות רומנטי ביותר, שרגלו האחת דיגיטלית ורגלו השנייה סופר-אנלוגית. לאחר שתעלו אליו את התמונות הדיגיטליות שלכם ותבחרו את המסלול המתאים עבורכם, הוא יחיל לשגר מדי חודש בחודש גרסאות מודפסות של התמונות לבני משפחה וחברים על פי בחירתכם. החל ב'7 דולר בחודש.

picplum.com

7 לרשת: מתכנת האתר האוטומטי

מחלל שנוכרים בו רק כשוקקים לאחר הוא שחף ההתקדמות של האינטרנט, עדיין קשה להפוך עיצוב יפה לאתר מתפקד בלי מישור שיכתוב קוד. הפרויקט muse של ענקית החוכמה אדובי מבקש לשים קץ לכאורה הזאת ומבטיח להפוך חלומות פרוצים לאתרים מתפקדים במחי כמה לחיצות. מוזמנים לבדוק.

muse.adobe.com

